

4-9-1/119
18.01.2019

УНИВЕРЗИТЕТ СИНГИДУМУ
Департман за последипломске студије
Данијелова 32, Београд

ВЕЋУ ДЕПАРТМАНА ЗА ПОСЛЕДИПЛОМСКЕ СТУДИЈЕ

Одлуком Већа Департмана за последипломске студије одређени смо за чланове Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата Тање Радошевић под називом: „Управљање комуникацијом: идентификовање индикатора утицаја екстерне комуникације организације на вредности запослених“, о чему подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Основни подаци о кандидату и докторској дисертацији

Кандидаткиња мр Тања Радошевић запослена је као консултант у Министарству просвете, науке и технолошког развоја при Влади Републике Србије. Од 2015-2018 радила је као консултант за едукативне програме у Лондону за компанију *The English Book* – (едукативни програми) која функционише и у Србији и у Уједињеном краљевству. Од 2005-2010 године била је запослена на Факултету за менаџмент у Новом Саду, касније Сремским Карловцима, и тамо је предавала Пословни енглески језик. Била је и део организационог одбора конференције „На путу ка добу знања“, коју је организовао Факултет за менаџмент. Магистрирала 2007. године на тему: „Могућност управљања европским идентитетом младих Србије у процесу прикључења ЕУ“ на Факултету за Менаџмент у Новом Саду. Дипломирала је на Филозофском факултету у Новом Саду, на департману *Енглески језик и књижевност*, 2004. године. Гимназију „Светозар Марковић“ у Новом Саду завршила је 1998., а основну школу „Соња Маринковић“ у Новом Саду 1994., обе с одличним успехом. Рођена је 12. децембра 1979. године у Бихаћу, БиХ. Објавила је роман и 25 научних радова као аутор и коаутор у стручним публикацијама, на конгресима и у релевантним научним часописима. Такође је спољни рецензент међународног часописа ранга М24

Дисертација кандидаткиње Тање Радошевић тематски је подељена на два дела: теоријски и емпиријски део. Теоријски оквир истраживања успоставља категоријални апарат који је коришћен у раду. Методе теоријског дела истраживања које се користе су: дескриптивне, корелационе и експерименталне. Сви релевантни подаци добијени у емпиријском истраживању се кроз теоријски приказ, али и дискусију, пореде с налазима сличних

истраживања у домаћој и страниј литератури. Поглавље Нове научне информације сумира све нове информације које је ово истраживање установило и открића до којих је дошло. У поглављу Завршна разматрања дискутују се добијени резултати из којих се изводе закључци који прате постављене хипотезе и образлажу њихову утемељеност и прихватљивост. На послетку, даје се основна анализа и лично мишљење о новоутврђеним индикаторима утицаја екстерне комуникације организације на друштвене и личне вредности запослених. Такође се антиципирају и предлажу будућа истраживања која би се темељила на резултатима ове докторске дисертације, а која би могла да допринесу да се научни фонд из области управљања комуникацијама додатно обогати.

Кандидат има следећи објављени рад категорије М 24 чиме је испуњен предуслов за одбрану докторске дисертације:

1. Radošević, T., Bulatović, G., & Bulatović, L. (2018). Quality of life shown in correlations between significant socio-personal values of students and employees and their attitudes towards change. *International Journal for Quality Research*, 12 (3). doi: 10.18421/IJQR12.03-11

International Journal for Quality Research: SCIMAGO: од 2014: Q3 – према класификацији Министарства просвете, науке и технолошког развоја радови објављени у овом часопису (ранга Q3) категоришу се као M24. H index: 9, ISSN: 18007473; КОБСОН ISSN: 18006450.

Преостали објављени радови:

Списак резултата М10:/

Списак резултата М20: /

Списак резултата М50:

1. Radošević, T., Bulatović, G., & Bulatović, Lj. (2018). Self Assessment of the Social Influence of Young People and Their Attitudes Towards Change. *AM Journal of Art and Media Studies*, (15), 185-200. doi:10.25038/am.v0i15.241 (M52)

Списак резултата М30:

1. Радошевић, Т., Смиљанић, Д. (2006). *Генекс, модел изврности*. IV међународна научно-стручна конференција „На путу ка добу знања“. Факултет за менаџмент Нови Сад, Нови Сад, (M33).
2. Радошевић, Т. (2007). *Истраживање вредносних оријентација младих о прикључењу Србије ЕУ*. V међународна научно-стручна конференција „На путу ка добу знања“. Нови Сад: Факултет за менаџмент Нови Сад. (M33).
3. Шћепановић, В., Шћепановић, И., Радошевић, Т. (2009). *Развој инструмента за евалуацију комуницирања у организацијама*. VII међународна научно-стручна

- конференција „На путу ка добу знања“. Нови Сад: Факултет за менаџмент Нови Сад. (М33).
4. Вучетић-Ђирић, М., Радошевић, Т. (2009). *Релације између количника интелигенције и школског успеха код ученика средње школе*. VII међународна научно-стручна конференција „На путу ка добу знања“, Сплит. Нови Сад: Факултет за менаџмент Нови Сад, (М33).
  5. Радошевић, Т., Марковић, Н. (2010). *Лобирање у непрофитном сектору*, VIII међународна научно-стручна конференција „На путу ка добу знања“. Нови Сад: Факултет за менаџмент Нови Сад. (М33).
  6. Радошевић, Т., Шћепановић, В. (2011). *Етички аспект управљања информацијама у медијима*. IX међународна научно-стручна конференција „На путу ка добу знања“. Нови Сад: Факултет за менаџмент Нови Сад. (М33).
  7. Давидовић-Ракић, Ј., Шћепановић, В., Шћепановић, И., Радошевић, Т. (2011). *Организациона посвећеност запослених на територији Новог Сада*. IX међународна научно-стручна конференција „На путу ка добу знања“. Нови Сад: Факултет за менаџмент Нови Сад. (М33). ISBN 987-86-85067-31-0 UDC 005 (497.113) (М33).
  8. Марковић, Н., Радошевић, Т., Ћуџе, И., (2013). *Значај образовања менаџера малих и средњих предузећа у кризним временима*. VI међународна научна и стручна конференција “Дани кризног управљања”. Велика Горица: Велеучилиште Велика Горица. (М33).

Докторска дисертација кандидаткиње Тање Радошевић је урађена на укупно 264 стране, има 78.551 речи, од чега 38 страна чине прилог и списак литературе. Списак литературе обухвата 299 актуелних и релевантних референци које чине научни радови, књиге, зборници радова, као и електронски извори. Уз основни текст дисертација садржи и 1 слику, 42 табеле и 12 графикана.

Докторска дисертација кандидата Тање Радошевић је била подвргнута провери софтвером за установљавање преклапања/плагијаризма (iThenticate Plagiarism Detection Software). *Укупан процентуални износ запажених преклапања износи 7% дисертације, и обухвата скоро искључиво библиографију и референце.*

2. Предмет и циљ истраживања

Предмет овог истраживања јесте да се идентификују и анализирају индикатори екстерне комуникације организације који показују повезаност између екстерне комуникације организације и друштвено-личних вредности запослених. Предмет истраживања јесте и поређење претпостављених индикатора добијених теоријском анализом с онима који су добијени статистичком методом факторске анализе. Истражује се и мотивација запослених и њихови ставови о квалитету екстерне комуникације организације, као и о променама. Предмет истраживања су и утицаји ставова према променама на мотивацију

запослених за рад, али и утицај екстерне комуникације организације на мотивацију њених запослених. Предметом истраживања сматра се и утврђивање разлика у процени квалитета екстерне комуникације у зависности од радног места у смислу руководеће или неруководеће функције. Поред идентификовања и анализе индикатора утицаја стратешке комуникације организације, предмет истраживања јесу и латентне структуре ставова запослених према екстерној комуникацији њихове организације, њихови односи према (неизбежним) променама, интерни односи у организацији, оцена њених маркетиншких активности, мотивисаност запослених за рад и корпоративна идентификација запослених.

Циљ истраживања је да на основу анализе латентних утицаја како индикатора, тако и различитих мотиватора пружи јасан увид у то које технике могу да се примењују у циљу мотивисања радника, побољшавања маркетиншких активности, квалитетније комуникације организације с њеним јавностима, као и које вредности организациона клима може да обликује, предочавање начина да се избегну типичне грешке и истакну начини за ојачавање идентификације запослених са корпорацијом, како би у складу с циљевима компаније постизали што боље резултате. Такође, непосредни циљеви дисертације су и:

- да се емпиријски утврди постојање теоријски дефинисаних индикатора утицаја на вредносне оријентације запослених и могућност утицаја стратешке комуникације организације ка споља на њих,
- утврђивање ставова појединаца и група о сопственим вредностима и вредносном систему компаније за коју раде,
- повезивање вредносних система запослених са могућношћу управљања њима,
- да се утврди диверсификација склоности одређених група ка већем или мањем утицају на њихове вредности, и
- утврђивање недостатака у приступима, процесима и спровођењу екстерне комуникације у испитиваним организацијама.

3. Хипотетички оквир истраживања

На основу циљева рада произилази следећи хипотетички оквир који се састоји од генералне хипотезе и посебних хипотеза.

Генерална хипотеза:

H0: Постоје статистички добијени индикатори који указују на повезаност екстерне комуникације организације с вредностима њених запослених.

Посебне хипотезе:

H1: Постоји статистички значајна повезаност између (не)успешне екстерне комуникације организације с мотивацијом њених запослених.

H2: Постоји статистички значајна повезаност између ставова према променама и друштвено-личних вредности запослених.

H3: Постоји статистички значајна повезаност између процеса промене у смислу интензивирања активности везаних за екстерну комуникацију организације с повећањем мотивисаности њених запослених.

Методологија истраживања

Приликом израде докторске дисертације, примењене су научне методе које су омогућиле добијање валидних резултата и остварење научног и друштвеног циља истраживања:

Ово истраживање примењује две базичне методе за сакупљање и анализу информација: методу теоријске анализе и анкетну (survey) методу. Метода теоријске анализе употребљена је у изучавању тзв. секундарне грађе. Резултати тих анализа били су камен темељац за израду и обликовање, али и спровођење емпиријског истраживања. Поред тога, послужили су и за теоријско сагледавање, обликовање и дефинисање индикатора утицаја екстерне комуникације на вредности запослених, а добијени резултати су протумачени у границама њихових реалних домета.

Прикупљена је релевантна количина жељених података, који су обрађени помоћу различитих статистичких поступака попут: Пирсонове корелације, Promax ротације, факторске анализе, дискриминативне анализе, мултипле регресионе анализе и слично, а након тога су резултати табеларно и графички приказани, протумачени и изведени су одговарајући закључци.

Од статистичких метода у обради податка за ову дисертацију користиле су се следеће методе:

- Т-тест којим су тестиране статистичке значајности међу аритметичким срединама између група испитаника,
- Хи-квадрат тест који је кориштен у анализирању номиналних података, док је
- анализом варијансе проверена значајност великог броја разлика између аритметичких средина.

За статистичку обраду и анализу резултата емпиријским истраживањем добијених података, у складу са најпогоднијим прихваћеним математичким и статистичким методама, кориштени су:

- корелациони нацрт,
- мултиваријатна анализа,
- факторска анализа,

- Протак ротација,
  - дискриминативна анализа
  - мултипла регресиона анализа и
  - кластер анализа;
- у статистичком пакету SPSS, верзија 20.0.

4. Кратак приказ садржаја докторске дисертације

Ова докторска дисертација састоји се из четрнаест поглавља. Теоретски део дисертације је интердисциплинаран и обухвата научне области: **комуникологије** (Интерна и екстерна комуникација организације, Односи с јавношћу, Однос организације с медијима, стратешки аспект комуницирања, али и маркетиншки концепти попут имица, брэнда и визуелног идентитета), затим део теорије који спада под научну дисциплину **социјалне психологије** (концепт вредности, вредносних оријентација, става, јавног мњења) и **Управљања променама**, који обухвата део теорије менаџмента који се превасходно односи на имплементацију организационих промена у организацијама и начину савладавања отпора запослених према променама, а све кроз призму њихових вредносних система. Методе теоријског дела истраживања које се користе јесу: дескриптивне, корелационе и експерименталне. У теоријском делу користи се анализа садржаја за обраду литературе из области комуницирања у организацијама, односа с јавношћу и вредности. Такође се користи и метода компарације, која упоређује домаће и стране ауторе који се баве различитим областима, али пореди и различите приступе који се налазе у литератури, како домаћој, тако и иностраној. Теоријски део користи и методу анализе и синтезе како би се лакше одабрали приступи (стратешко комуницирање с јавношћу, интерно комуницирање), процеси (одабир по неким ауторима) и елементи вредности (личне и друштвене вредности појединаца). Емпиријско истраживање пре свега покушава да оповргне или потврди почетне хипотезе деривирание на основу анализе теоријске и емпиријске литературе из области Управљања комуникацијом. Пре свих, постојање индикатора екстерне комуникације који су добијени методом факторске анализе инструмента који говори о екстерној комуникацији организације. Затим је проверена повезаност добијених индикатора екстерне комуникације са друштвено-личним вредностима запослених и методама Пирсонове корелације је утврђено да постоји статистички значајна повезаност. Такође је утврђено постојање повезаности успешности спровођења екстерне комуникације запослених са њиховом мотивисаношћу за рад. Након тога су испитивани ставови запослених према променама где су факторском анализом издвојена три најзначајнија става, који су, након довођења у везу с личним и друштвеним вредностима запослених такође показали значајне повезаности. Методом корелације укрштени су сви ајтеми везани за промене и сви ајтеми везани за вредности и добијене корелације су дале веома интересантне резултате који се детаљно приказују у поглављу које презентује

результате истраживања. Сви релевантни подаци добијени у емпиријском истраживању се кроз теоријски приказ, али и дискусију, пореде с налазима сличних истраживања у домаћој и страној литератури. Поглавље *Нове научне информације* сумира све нове информације које је ово истраживање установило и открића до којих је дошло. У поглављу *Завршна разматрања* износи се дискусија добијених резултата уз коју се изводе закључци који прате постављене хипотезе и образлажу њихову прихватљивост. На послетку, даје се основна анализа и лично мишљење о томе у којој мери постоје индикатори утицаја екстерне комуникације организације на друштвене и личне вредности запослених. Такође се даје предлог и осврт на нека будућа истраживања која ће се заснивати на овом, а која би могла да допринесу да се научни фондус из ове области додатно обогати. Прилози садрже инструмент истраживања, податке о кандидату, као и кључну документацију.

Постигнути резултати и научни допринос докторске дисертације

1. Утврђено је да постоји шест индикатора (фактора) екстерне комуникације организације, који су наведени по степену засићености на сваком фактору. Наведени фактори, по значајности, су следећи:
  - а) Добра комуникација са клијентима,
  - б) Корпоративни идентитет,
  - ц) Друштвена одговорност компаније,
  - д) Брендирање,
  - е) Дobar маркетинг, и
  - ф) Добро структурисана комуникација.
2. Утврђено је да постоји шест индикатора утицаја екстерне комуникације организације на друштвено – личне вредности запослених методом корелације претходно урађених факторских анализа.
3. Утврђено је да постоји повећана мотивација запослених за рад што је веће идентификовање запослених с организацијом, што је боља комуникација с клијентима и што је боље спроведена и организована интерна комуникација и односи у организацији.
4. Утврђено је да постоји повећана мотивација за рад што је заступљенија друштвена одговорност организације, као и повољна оцена запослених о маркетиншким активностима организације.
5. Утврђено је да што су запослени ниже вредновали димензије индикатора утицаја екстерне комуникације на вредности запослених, то су имали и нижу радну мотивацију.
6. Утврђено је да индикатор под називом Корпоративни идентитет позитивно утиче на мотивисаност запослених за рад у организацији.
7. Утврђено је да је мотивација за рад значајно увећана код оних запослених који позитивно оцењују укупне активности екстерне комуникације организације,

- укључујући све индикаторе утицаја екстерне комуникације на вредности запослених у њој.
8. Утврђено је да индикатори утицаја екстерне комуникације организације на вредности запослених не показују никакву значајнију разлику кад је реч о положају запослених у компанији.
  9. Утврђено је да постоји значајан степен повезаности између односа према организационим променама и друштвено-личних вредности запослених.
  10. Утврђено је да се повезаност отпора према променама и прихватање промена везују за одређене друштвено-личне вредности још у адолесцентском периоду или пре и да се то не мења с годинама зрелости.
  11. Дат је теоријски мултидимензионални оквир који је изнедрио пет индикатора екстерне комуникације.
  12. Дат је методолошки оквир за изучавање и квантификацију ефеката квалитативних вредности организације.

5. Мишљење и предлог Комисије о докторској дисертацији

У домаћој и иностраној научној литератури у области управљања комуникацијом не постоји ни једно истраживање које се бави идентификацијом индикатора утицаја екстерне комуникације организације на вредности запослених, што ову тему и докторску дисертацију чини пионирским научним подухватом. Ради се о вишеструко новом истраживању које је интердисциплинарним приступом проблему потврдило почетну хипотезу засновану на теоријским истраживањима и литератури да је могуће утврдити и доказати да екстерна комуникација организације утиче на ставове и вредности запослених, те да је могуће утврдити и доказати индикаторе тог утицаја.

Комбинујући савремена сазнања и резултате истраживања из области комуникологије, управљања комуникацијама, управљања променама, области истраживања и обликовања вредности и ставова, област менаџмента, маркетинга, односа са јавношћу и људских ресурса, кандидаткиња Тања Радошевић у својој докторској дисертацији обликовала је нови научни инструмент и методологију способну да обједини посебне методологије ових области и кроз емпиријско истраживање дође до егзактних и проверљивих научних резултата. Доказан утицај екстерне комуникације организације на ставове и вредности запослених као и шест индикатора који тај утицај потврђују и обликују, представљају нову научну информацију отварају нове просторе за будућа научна истраживања али и за практичну примену емпиријских резултата у управљању комуникацијом у организацијама.

Свеобухватним прегледом релевантне теоријске и емпиријске литературе и емпиријског истраживања ове докторске дисертације, стекли смо увид у генезу идеје, у научну

утемељеност конструисане и примењене научне методологије, у валидност резултата истраживања као и могућност примене резултата у науци и организационој пракси.

На основу свега изложеног Комисија сматра да докторска дисертација кандидаткиње Тање Радошевић по свом научном доприносу, теми, приступу, структури и садржају, квалитету и начину излагања, методологији истраживања, начину коришћења литературе, релевантности и квалитету спроведеног истраживања као и изведеним закључцима задовољава критеријуме захтеване за докторску дисертацију, те се може прихватити за јавну одбрану.

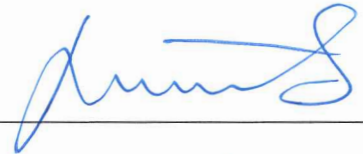
Сагледавајући целину и научни допринос докторске дисертације кандидаткиње Тање Радошевић под називом: „Управљање комуникацијом: идентификовање индикатора утицаја екстерне комуникације организације на вредности запослених“, предлажемо Већу департмана за последипломске студије Факултета за медије и комуникације и Сенату Универзитета Сингидунум да прихвати ову докторску дисертацију и одобри је за јавну одбрану.

Потврђујемо својим потписом, под пуном професионалном одговорношћу, да су подаци у Извештају веродостојни и у потпуности тачни, укључујући тачну категоризацију научноистраживачких резултата кандидата, а све у складу са Правилницима и актима Универзитета.

Београд, 15/01/2019

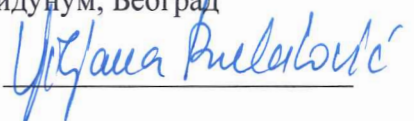
Чланови комисије:

Ментор проф. др Горан Булатовић

Факултет за медије и комуникације, Универзитет Сингидунум, Београд

Члан комисије, проф. др Љиљана Булатовић

Факултет за медије и комуникације, Универзитет Сингидунум, Београд

Екстерни члан комисије, доц. др Марија Рунић Ристић

Факултет за менаџмент, Сремски карловци, Универзитет Унион – Никола Тесла, Београд